

JOBBSØKER: Uten arbeid og uten dagtilbud må Mette Nilsvik Økland fylle dagene med egne gjøremål. En gang i uken er hun leksehjelp for de minste på Ny-Krohnborg skole.

MANGLER TILBUD // Over halvparten av utviklingshemmede i Norge har ingen ting å gå til på dagtid. Mette Nilsvik Økland har ventet på arbeid i to år.

Mette har ett ønske til jul: en skikkelig jobb

KARI PEDERSEN
kari.pedersen@bt.no
foto: ØRJAN DEISZ

I over to år har 33-åringen stått på søkerlisten til Midtun Vekst, en av byens vernede bedrifter.

– Jeg kan tenke meg å jobbe med pakking, sier Økland. I ventetiden må hun fylle hverdagene med andre gjøremål. En gang i uken tar hun buss og bybane til andre siden av byen og er leksehjelp for de minste på Ny-Krohnborg skole. Økland er avhengig av rulle-

stol, men er ganske selvhjulpne og klarer mye, selv om hun har diagnosen utviklingshemmet. Dagene kan bli lange, for i bofellesskapet er det ikke mange på hennes alder. De fleste jevnaldrende venner har gjøremål på dagtid.

88 på venteliste
Økland er ikke alene om å ønske seg arbeid. I Bergen er det 88 utviklingshemmede på søkerlistene til vernet arbeidsplass. Paradoksalt nok er det ikke mangel på arbeid.

– Vi har fantastisk mye å gjøre og skulle gjerne hatt inn flere folk, sier Eivind Hermansen, daglig leder for Midtun Vekst AS.

Men for å opprette vernede arbeidsplasser (VTA-plasser) trengs tilskudd fra Nav og kommunen. Først og fremst fra Nav, 80 prosent av det årlige tilskuddet på 200.000 kroner kommer fra staten.

De som får VTA-plasser er uføre og beholder trygden. Den vesle lønnen de får for arbeidet kalles oppmuntringspenger.

I min verden er det en skandale at regjeringen ikke har klart å fjerne denne køen.

Håkon Pettersen, finansbyråd (KrF)

– En skandale
Byrådet har nå laget en plan for

STØTTER DATTEREN: Bente Økland støtter datterens ønske om å få seg jobb. – Jeg gikk selv arbeidsledig i to år og vet hvordan det føles, sier hun.

FAKTA

Tilbud til utviklingshemmede

- I Bergen er det 1248 personer med utviklingshemming som får kommunale tjenester. Det utgjør 0,45 prosent av befolkningen.
- Til sammen får 370 personer et dagsentertilbud. I Bergen er det elleve kommunale dagsentre, og to privat-ideelle stiftelser med ulike tilbud.
- 342 personer har varig tilrettelagte arbeidsplasser i vernede virksomheter. 30 personer har tilrettelagt arbeid i kommunen.
- 101 voksne utviklingshemmede står i boligkø.
- For å ta unna køen innen fem år må kommunen bygge 130 boliger i ulike former for bofellesskap.

Kilde: Plan for tjenester til personer med utviklingshemming.

tjenester til utviklingshemmede det neste tiåret. Onsdag skal planen behandles i komité for helse og omsorg.

Bolig og dagtilbud er viktige punkter i tiårsplanen, der byrådet kommer med flere løfter til utviklingshemmede og deres familier.

Alle som står på ventelisten til dagsentre, skal få plass innen utgangen av 2018.

I løpet av de neste fem årene skal boligkøen bort. Kommunen vil bygge 130 boliger for utviklingshemmede. Det vil koste ca. 350 millioner i investeringer og gi 260–270 millioner i økte driftsutgifter.

Fleire utviklingshemmede skal få arbeid. I tillegg til nye VTA-arbeidsplasser vil kommunen de neste ti årene etablere 50 arbeidsplasser for utviklingshemmede i kommunal virksomhet.

Finansbyråd Håkon Pettersen (KrF) bruker sterke ord om ventelistene til vernede jobber.

– I min verden er det en skandale at regjeringen ikke har klart å fjerne denne køen, sier Pettersen.

På landsbasis trengs det 2000–2500 nye plasser. For KrF må dette være prioritert i de kommende regjeringsforhandlingene, argumenterer han.

Vil ta regningen selv
I fjor bevilget regjeringen 500 nye VTA-plasser. Ingen av dem havnet i Hordaland.

På neste års statsbudsjett er det satt av penger til 700 nye plasser.

Fleire av de vernede bedriftene har i sine høringsinnspill bedt byrådet fullfinansiere noen plasser, i stedet for å vente på tur hos Nav.

Pettersen går langt i å love dette. I budsjettet neste år har byrådet foreslått å bevilge 20 VTA-plasser. Om nødvendig vil

kommunen ta hele regningen selv.

– Vi er lei av å vente på staten, sier Pettersen.

I fjor innførte kommunen en ordning med inkluderende kontrakter, der det kreves at de som vil selge varer og tjenester til kommunen finner arbeid til grupper som står utenfor ordinært arbeidsliv. På den måten er det funnet oppgaver til 18–20 personer i ordinære bedrifter.

Problemet er at disse tar med seg sin VTA-støtte. Nye kan ikke hentes inn fra ventelisten før det kommer nytt tilskudd.

50 prosent uten noe å gjøre
Mangel på dagtilbud for utviklingshemmede er et økende nasjonalt problem.

I 1994 var fem prosent av voksne utviklingshemmede uten dagtilbud. I fjor var andelen steget til over 50 prosent, går det frem av en kartlegging i kommunene som kompetansesenteret Aldring og helse gjennomførte.

En viktig grunn til at færre har jobb å gå til, er at stadig flere VTA-plasser går til andre grupper med utfordringer i arbeidslivet.

Vil ikke på dagsenter
Mette Nilsvik Økland hadde jobb de første årene etter at hun var ferdig med videregående og folkehøyskole. Men hun kjente seg dårlig behandlet og sa opp.

Å gå på dagsenter er ikke aktuelt, det er hun helt klar på. Dagsenter er for dem som trenger mer hjelp og støtte enn hun gjør.

– Ledelsen her i bofellesskapet spurte om jeg vil på dagsenter, men da sa jeg nei med en gang, sier hun og rister på hodet.

– Jeg har vært ute av jobb i fem år nå. Det er på tide å komme seg ut igjen, sier hun bestemt.